

MUZEUM ARCHEOLOGICZNE W POZNANIU

#unikajtumów

KILKA POMYSŁÓW NA CIEKAWY WYCIECZKI Z
ARCHEOLOGIA W TLE!

2020

ODRY

woj. pomorskie

53°53'53.9"N 17°59'28.9"E

W pobliżu wsi Odry znajduje się stanowisko archeologiczne, na którym zarejestrowano cmentarzysko kultury wielbarskiej, złożone z 12 kręgów kamiennych oraz 30 kurhanów. Kulturę wielbarską wiąże się ze skandynawskimi Gotami, którzy pojawili się na ziemiach polskich w I w. n.e. Jordanes, mnich pochodzenia gockiego i autor dzieła *Getica* przytacza legendę o początkach migracji Gotów, którzy opuścili swoją ojczyznę Skandzę i na trzech statkach popłynęli na południe, aż do brzegów krainy nazwanej przez nich Gothiskandza. Najczęściej lokalizują się ją na terenie Pomorza Nadwiślańskiego.

#UNIKAJTŁUMÓW

MUZEUM
ARCHEOLOGICZNE
W POZNANIU

Stanowisko położone jest w lesie na terenie rezerwatu przyrody. Zarejestrowano tu wiele gatunków porostów i mchów.

Goci osiedlili się tutaj najprawdopodobniej na okres ok. 150 lat. Zmarłych chowano w kurhanach z nasypem kamiennym, w kręgach kamiennych i w części płaskiej cmentarzyska, gdzie wszystkie groby były początkowo oznaczone tzw. stelami - płaskimi, postawionymi pionowo kamieniami. Stanowisko mogło być również miejscem spotkań plemiennych.

Najmniejszy krąg w Odrach ma średnicę 15 m, a największy 33 m. W każdym z nich jest od 16 do 29 kamieni wystających z ziemi na wysokość od 20 do 70 cm. Pośrodku kręgu ustawiony jest jeden lub dwa kamienie - stele. W kurhanach, których średnica wynosi 8-12 m, zostało odkrytych ponad 600 grobów.

Zdjęcia: A. Mączyńska

WIEŻA KSIĄŻĘCA W SIĘDLECINIE

woj. dolnośląskie

50°56'06"N 15°41'08"E

Wieża została wzniesiona prawdopodobnie przez księcia jaworskiego Henryka I w latach 1313-1315. Zbudowano ją z kamienia na planie zbliżonym do prostokąta o wymiarach 20 x 14,5 m. Miała 3 kondygnacje i piwnicę oraz otoczona była murem obronnym. W kolejnych latach budynek ulegał licznym przebudowom i zmieniał swoich właścicieli. W XVI wieku dobudowano jedną kondygnację, zmieniono dach, wybito nowe okna i dostawiono budynek mieszkalny.

Wieża mieszkalna w Siedlecinie jest jednym z najciekawszych obiektów architektury świeckiej w Polsce oraz jednym z największych i najlepiej zachowanych obiektów tego typu na terenie Europy Środkowej. Przetrwiała bez poważniejszych zmian.

O wyjątkowości wieży świadczą również zachowane malowidła, pokrywające południową i częściowo zachodnią ścianę Wielkiej Sali na drugim piętrze. Są to najstarsze w Polsce malowidła ściennie o tematyce świeckiej i jedyne na świecie, zachowane *in situ*, ściennie przedstawienia sir Lancelota z Jeziora. Powstały one w latach 1320-1330, a ich anonimowy twórca przybył na dwór Henryka I najprawdopodobniej z terenów dzisiejszego pogranicza niemiecko-szwajcarskiego, z jednego ważnych ośrodków kultury dworskiej.

#UNIKAJTŁUMÓW

MUZEUM
ARCHEOLOGICZNE
W POZNANIU

Więcej informacji na
www.wiezasiedlecin.pl

Zdjęcia:© Wieża w Siedlecinie

WIETRZYCHOWICE

woj. kujawsko-pomorskie
gm. Izbica Kujawska

52°24'41"N 18°51'34"E

We wsi Wietrzychowice na terenie cmentarzyska znajduje się rezerwat archeologiczny. To właśnie tutaj można podziwiać grobowce megalityczne zbudowane przez ludzi zamieszkujących ten region ponad pięć i pół tysiąca lat temu. 5 nasypów ziemnych z kamiennymi obstawami zadziwia ogromem pracy, jaki musiał być włożony w ich konstrukcję. Grobowce mają kształt wydłużonego trapezu. Największy z nich ma długość 115 m, szerokość czoła wynosi 10 m, a kamienie z obstawy sięgają do wysokości 1,5 m. Nasypy grobowców pierwotnie miały wysokość ok. 2 m.

Szkielety zmarłych ułożone na wznak były umieszczane w czołowej części grobowca, w komorze z obstawy kamiennej. Niekiedy w grobowcu chowano więcej niż jedną osobę.

#UNIKAJTŁUMÓW

MUZEUM
ARCHEOLOGICZNE
W POZNANIU

Zdjęcia: M. Felis

Słowo *megalit* pochodzi z j. greckiego (*megas* – wielki, *lithos* – kamień) i oznacza wielki kamień - nieobrobiony lub częściowo obrobiony, występujący samodzielnie lub jako element większej konstrukcji. Budowle megalityczne spełniały funkcje grobowe, kultowe, a nawet były związane z obserwacjami astronomicznymi. Wznoszono je na całym świecie, w tym w Europie i w Polsce. Najbardziej znana jest konstrukcja Stonehenge w Wielkiej Brytanii. Grobowce w Wietrzychowicach również zaliczają się do tego typu budowli. Często nazywane są polskimi piramidami ze względu na ich rozmiary. Podobne konstrukcje można podziwiać również nieopodal w Gaju i Sarnowie.

BIAŁOGÓRZE

woj. dolnośląskie

51°09'12"N 15°07'35"E

Na Pogórzu Izerskim w Białogórze znajduje się cmentarzisko kurhanowe oraz gród datowane na wczesne średniowiecze (VII-X w). Ten kompleks grodowo-cmentarny zlokalizowany jest na obszarze zajmowanym przez słowiańskie plemię Biezuńczan, wymieniane w *Geografie Bawarskim*, opisie terytoriów plemiennych głównie Słowian zachodnich, powstałym ok. poł. IX w. Biezuńczanie zamieszkiwali niewielkie terytorium w okolicach Zgorzelca, po obu stronach Nysy Łużyckiej.

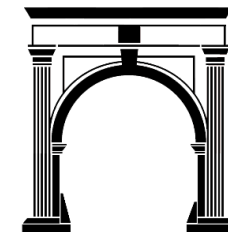
Źródło informacji i zdjęć:

<https://zabytek.pl/pl/obiekty/bialogorze-cmentarzisko-kurhanowe>

#UNIKAJTŁUMÓW

MUZEUM
ARCHEOLOGICZNE
W POZNANIU

Gród i cmentarzisko dzieli odległość ok. 600 m. Biezuńczanie chowali tu swoich zmarłych jeszcze przed powstaniem grodu.

Na cmentarzysku znajdują się dwa skupiska kurhanów. Starsze z nich znajduje się bliżej grodziska. Kurhany mają podstawę kolistą o średnicy od 4 do 8 m i zachowanej wysokości około 0,4 do 0,7 m. Nasypy utworzono z piasku, a u podstawy konstrukcji znajdują się kamienne kręgi i rowy. Wewnątrz kurhanów znajdowały się czworoboczne drewniane konstrukcje'

W Białogórze zarejestrowano 167 kurhanów, z czego przebadano dotychczas 25 obiektów. Zabytek znajduje się pod ochroną i jest dostępny dla turystów. Stanowisko archeologiczne oznakowano tablicami informacyjnymi.

